

PROKURATUUR

Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja Digiministeerium
Suur-Ameerika 1
10122, Tallinn
info@justdigi.ee

Teie: 12.03.2026 nr 8-1/1924-1

Meie: 23.03.2026nr RP-1-6/26/2540

Arvamus prokuratuuriseaduse muutmise seaduse eelnõule

Lugupeetud justiits- ja digiminister

Prokuratuur tänab võimaluse eest anda arvamus prokuratuuriseaduse (edaspidi ka: ProkS) muutmise seaduse eelnõule.

Prokuratuur toetab suuresti eelnõud ja selle eesmärki ajakohastada prokuratuuriseadust, täpsustada praktikas tõusetunud küsimusi ja parandada prokuröriteenistuse konkurentsivõimelisust. Samas peab prokuratuur vajalikuks esitada alljärgnevad tähelepanekud.

Eelnõu punkti 1 kohaselt täiendatakse ProkS §-i 2 lõikega 3 järgmises sõnastuses: „Prokurör võib esitada Riigikohtule kassatsiooni ulatuses, milleks on teda konkreetses kriminaalmenetluses volitanud riigi peaprokurör või juhtivprokurör.“.

Prokuratuur on taoliste menetlusotsuste tegemisel rakendanud oma sisemistes tööprotsessides üha enam nelja silma põhimõtet ka ilma vastava regulatsioonita. Seetõttu ei pea prokuratuur nimetatud sätte lisamist seadusesse esmatähtsaks. Samas küsimus selle põhimõtte seaduse tasandil sätestamise vajadusest kuulub seadusandja otsustuspädevusse. Viimase rakendamisel võiks kaaluda eelnõu seletuskirja täiendamist viisil, mis ei tugineks muudatuse põhistamisel üksnes ühele kaasusele vaid laiemale põhimõttelisele õiguspoliitilisele valikule, mida on kasutanud ka mitmed teised Euroopa riigid.

Eelnõu punkti 23 kohaselt täiendatakse ProkS §-i 18 lõikega 3¹, mille kohaselt võib prokuröri ametikohale nimetada isiku avalikku konkurssi korraldamata, kui ta vastab seaduses toodud nõuetele ja on tegutsenud vähemalt kolm aastat vandeadvokaadina, kohtunikuna, sh Euroopa Kohtus, Euroopa Inimõiguste Kohtus, Euroopa Liidu Üldkohtus või õiguskantslerina, samuti sätte lõikes 3 nimetatud prokurörina. Prokuratuuri hinnangul on muudatus oluline eriala spetsialistide prokuratuuri suundumise soodustamiseks. Samas teeb prokuratuur ettepaneku täiendada sätet selliselt, et isiku tegutsemisest vandeadvokaadina, kohtunikuna, õiguskantslerina või prokurörina ei tohi olla möödunud rohkem kui kuus aastat. Analoogne kitsendus on sätestatud nii AdvS § 26 lõike 3 punktis 3 ja lõikes 3¹, samuti KS § 66 lõikes 6. Seega on prokuratuuri hinnangul põhjendatud muuta ProkS § 18 lõike 3¹ sõnastust nii, et kolmeaastasest töö- või ametikohal tegutsemisest ei tohi olla möödunud kuus aastat.

Eelnõu punktidega 40 ja 41 täiendatakse ProkS §-i 50. Lõike 1 kohaselt on võimalik riigi peaprokurör, juhtiv riigiprokurör või juhtivprokurör ametiaja lõppemisel nimetada riigiprokuröriks või ringkonnaprokuröriks avaliku konkursita, kui ta esitab vastava avalduse.

RIIGIPROKURATUUR

Wismari 7 / 15188 TALLINN / 694 4400 / info@prokuratuur.ee / www.prokuratuur.ee
Registrikood 70000906

Lõige 1¹ näeb ette võimaluse nimetada vanemprokurör ametiaja lõppemisel avaliku konkursita ringkonnaprokuröriks või riigiprokuröriks. Samas ei eelda viimane sätte vastavasisulise avalduse esitamist sarnaselt lõikele 1. Prokuratuuri arvates tuleks lõiget 1¹ täiendada, nähes ette avalduse esitamise enne isiku nimetamist riigiprokuröri või ringkonnaprokuröri ametikohale. Samuti on prokuratuuri hinnangul oluline võimaldada tähtajaliselt juhi ametikohalt lahkudes soovi korral jätkata ka abiprokuröri ametikohal.

Prokuratuur juhib tähelepanu, et eelnõu viimases punktis (51) esineb § 53⁴ lõigetes 2 ja 3 kirjaviga: sõna „nimetatud“ asemel on kasutatud sõna „nimetud“.

Lisaks eelnevale teeb prokuratuur ettepaneku tunnistada kehtetuks ProkS § 7 lõige 1. Nimetatud sätte kohaselt tegutseb abiprokurör riigi peaprokuröri, juhtiva riigiprokuröri, juhtivprokuröri, riigiprokuröri, vanemprokuröri, eriasjade prokuröri või ringkonnaprokuröri juhendamisel. Praktikas tegutseb abiprokurör peamiselt iseseisvalt ning taoline piirang ei ole põhjendatud.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Astrid Asi

riigi peaprokurör